

Denna rapport är en sammanställning grundad på Utrikesdepartementets bedömningar. Rapporten gör inte anspråk på att ge en fullständig bild av läget för de mänskliga rättigheterna, demokrati och rättsstatens principer i landet. Information bör också sökas från andra källor.

Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer i Uruguay 2015–2016

I. SAMMANFATTNING

Uruguay är en stabil demokrati med välutvecklade samhällsinstitutioner. Landet benämns ofta som ett av de mest progressiva länderna i Latinamerika avseende mänskliga rättigheter och jämställdhet. Uruguay deltar aktivt i det internationella arbetet för mänskliga rättigheter.

Enligt *World Justice Project* rapport 2015 var Uruguay på plats 18 av 113 länder i världen, och bäst i Latinamerika, om att uppfylla rättsstatens principer. På *Transparency Internationals* index 2016 av upplevd korruption rankades Uruguay på plats 21 av 177. I UNDP:s index över mänsklig utveckling rankades Uruguay på plats 52 av 188 år 2015 och Uruguay kategoriseras som ett land med hög mänsklig utveckling.

Landet har väl fungerande institutioner. Det nationella institutet för mänskliga rättigheter har ett självständigt och brett mandat att övervaka tillämpningen av de mänskliga rättigheterna i Uruguay.

Utbildningsväsendet är välutvecklat och 98 procent av den vuxna befolkningen beräknas vara läs- och skrivkunniga. Lagstiftningen gällande skydd av HBTQ-personers rättigheter anses vara god. Uruguay har benämnts som en global ledare i detta avseende.

Bland de större problemen när det gäller de mänskliga rättigheterna i Uruguay återfinns långa häktningstider, bristfälliga förhållanden i landets fängelser där två tredjedelar av de intagna inte är slutligt dömda, våld mot kvinnor och barn, trafficking, samt diskriminering av den afro-uruguayanska

minoriteten och de urfolk som finns i landet. Dessa grupper har också svårigheter att effektivt kunna tillvarata sina rättigheter. Några politiska mord eller frihetsberövanden har inte rapporterats under de senaste åren. Tortyr och annan omänsklig behandling är inte tillåtet, men rapporteras förekomma i viss mån, i synnerhet i landets fängelser. Frågan om straffrihet i Uruguay gäller huvudsakligen de brott som militär och polis begick under diktaturen 1973–1985.

II. RÄTTSSSTATENS PRINCIPER

En princip för god samhällsstyrning

Enligt *World Justice Project* är Uruguay på plats 18 av 113 länder i världen (2015) och bäst i Latinamerika när det gäller att uppfylla rättsstatens principer. Domstolarna anses vara självständiga, men domstolsväsendet präglas av försening och eftersläpning. Domare bedöms inte vara korrumperade. Enligt *Freedom House* rapport från 2016 består cirka 60 procent av de frihetsberövade på landets fängelser av personer som inväntar rättegång.

På *Transparency Internationals* index av upplevd korruption rankades Uruguay på plats 21 av 168 (2015). En särskild revisionsdomstol har det yttersta ansvaret för att övervaka statsförvaltningen. Strafflagstiftningen omfattar korruptionsbrott som begåtts av statliga tjänstemän och lagstiftningen tillämpas generellt sett väl. Den nationella planen för öppenhet (2014-2016) inkluderar initiativ för förbättringar inom områden som transparens, medborgares delaktighet, ansvarsutkrävande och offentlig service.

Den nationella institutionen och ombudsmannen för mänskliga rättigheter, (INDDHH) är ett statligt autonomt organ. Institutet har ett självständigt och brett mandat att övervaka de mänskliga rättigheterna.

Efterlevnaden av den nationella transparenslagen uppges generellt vara god. Den interamerikanska kommissionen för mänskliga rättigheters särskilde rapportör för yttrandefrihet anser att den bör uppdateras. En stor del av befolkningen vet inte att de kan begära ut offentlig information från myndigheter. Konstitutionen föreskriver rätt till en rättvis rättegång och denna respekteras generellt.

III. DEMOKRATI

De politiska rättigheterna och de politiska institutionerna

Uruguay har en presidentledd regering samt ett parlament som består av senaten och deputeradekammaren. Parlamentet anses vara oberoende och oppositionen tillåts verka fritt. Domstolsväsendet är fristående från den beslutande och verkställande makten och maktdelningen respekteras även i praktiken.

Sedan 1985 hålls vart femte år fria och demokratiska val av president, vicepresident samt ledamöter av parlamentets båda kamrar och provinsparlamenten. Om ingen av presidentkandidaterna får mer än 50 procent av rösterna i första omgången avgörs valet i en andra omgång. De två traditionellt största partierna *Partido Nacional* (även kallat *Blancos*) och *Colorados* har dominerat politiken i generationer, men är nu i opposition. Vänsteralliansen *Frente Amplio* kandidat Tabaré Vázquez, som även var landets president mellan 2005 och 2010, tillträdde presidentämbetet år 2015. *Frente Amplio* har även majoritet i parlamentet. Valdeltagande är obligatoriskt och uppgick i presidentvalet 2014 till cirka 90 procent. Systematiskt valfusk anses inte förekomma. Politisk pluralism råder och oppositionen fungerar fritt.

Kvinnor är underrepresenterade i politiken trots att lagen om kvotering som stipulerar att minst en av tre kandidater på partiernas parlamentsvalslistor ska vara kvinnor antogs 2009 och tillämpades i valet 2014. Enligt FN:s ekonomiska kommission för Latin Amerika och Karibben (CEPAL) var cirka 16 procent av de invalda i det nationella parlamentet kvinnor 2016. Ett problem som nämns är att det i många valkretsar finns så pass få mandat att det endast är toppkandidaterna som tar sig in i parlamentet, vilket gör att kvinnor måste stå överst på valsedlarna för att könsfördelningen ska slå igenom. Enligt organisationen *Cotidiano Mujer* har de åtgärder som vidtagits för att främja kvinnlig representation i politiska församlingar inte varit tillräckligt effektiva. Under 2017 har dock flera nya förslag diskuterats för att öka andelen kvinnor i parlamentet, såsom att införa en regel att om en plats i parlamentet blir vakant ska denna fyllas av en ledamot av det underrepresenterade könet.

I *The Economist Intelligence Units* demokratiindex från 2015 rankades Uruguay på plats 19 av 167. Uruguay kategoriseras som en ”full democracy”.

Det civila samhällets utrymme

Civilsamhället tillåts bedriva verksamhet i Uruguay och anses vara välorganiserat. Försvare av mänskliga rättigheter från såväl internationella som uruguayanska organisationer kan verka fritt. Regeringen driver initiativ för att främja dialog med civila samhället i landet. År 2015 lanserades ett initiativ för social dialog där civilsamhällesorganisationer fick framföra sina synpunkter på investeringar inom till exempelvis energi, infrastruktur, lönesättning, socialt skydd, hälsa och kultur. Vissa organisationer menar att dialogen mellan den offentliga sidan och civilsamhället dock sällan leder till konkreta lösningar. Civilsamhällesorganisationer finansieras till stor del av statliga medel, vilket anses problematiskt då detta kan påverka organisationernas kritiska röst och oberoende.

IV. MEDBORGERLIGA OCH POLITISKA RÄTTIGHETER

Respekten för rätten till liv, kroppslig integritet och förbud mot tortyr

Det saknas uppgift om att politiska mord, försvinnanden eller liknande förekommer. Tortyr är inte tillåtet, men FN:s kommitté mot tortyr har uttryckt oro över att det rapporterats att ordningsmakten använt övervåld mot befolkningen och att tortyr förekommit i landets fångelser.

Överbelastade fångelser med undermåliga sanitära förhållanden och våld mellan de intagna är vanligt förekommande, enligt rapporter från organisationer i det uruguayanska nationella civila samhället. Fångelsesystemet beräknades i oktober 2015 vara belastat till 109 procent av sin avsedda kapacitet, vilket är en förbättring från 2014 då motsvarande siffra var 120 procent. Säkerhetsrutinerna i fångelserna bedöms vara bristfälliga. Det finns fall då bränder på anstalter lett till att intagna omkommit. Det rapporteras även om problem med våld, droger och skjutvapen på fångelserna.

Det rapporteras att polisen använder övervåld mot pojkar och flickor på ungdomsanstalter. FN:s kommitté för barnets rättigheter har uttryckt oro över avsaknaden av en mekanism för systematisk inspektion av förhållandena på landets fångelser och anstalter. Under 2016 tog presidenten initiativ till en kriminalpolitisk reform, med förslag om att bland annat stärka åklagarens roll i rättsprocessen, begränsa möjligheten för villkorlig frigivning av återfallsförbytare samt undersöka alternativa bestraffningsformer utöver fångelse.

Uruguay klassificeras som ett ursprungs-, transit- och destinationsland för människohandel. Kvinnor och barn är särskilt utsatta. Uruguay uppfyller inte till fullo de internationella minimikraven för motverkande av människohandel, men arbetar aktivt med initiativ och åtgärder för att motverka förekomsten av detta. En av bristerna är att uruguayansk lag enbart omfattar förbud mot transnationell människohandel, vilket enligt amerikanska utrikesdepartementets rapport om människohandel från 2016 resulterar i bristfällig utredning av nationella fall av människohandel. En lag mot människohandel är under utarbetande.

Dödsstraff

Konstitutionen förbjuder dödsstraff sedan 1907.

Rätten till frihet och personlig säkerhet

Konstitutionen anger att ingen får straffas eller fängslas godtyckligt eller utan rättslig bedömning. Enligt uppgift är det vanligt förekommande att häktning används i bestraffningssyfte snarare än som ett processuellt tvångsmedel, vilket strider mot principen att en misstänkt ska anses vara oskyldig tills motsatsen är bevisad.

Rättssäkerhet

Domstolarna anses vara självständiga, men rättsväsendet präglas av ineffektivitet, till exempel på grund av att många domare väljer att avgöra mål enbart på skriftliga inlagor utan att hålla muntlig huvudförhandling vilket uppges fördröja rättsprocesserna. I straffrättsliga mål har endast domaren, åklagaren och försvararen tillgång till alla skriftliga inlagor. Under 2017 ska den processrättsliga lagstiftningen i landet förändras väsentligt. Den brottsutredande myndigheten ska tydligare skiljas från den dömande. Vidare ska processerna bygga på muntlighet samt vara offentliga i högre grad än tidigare. Den som är åtalad kommer ha rätt till ett försvar och staten kommer bekosta en offentlig försvarare i den mån den tilltalade inte redan har ett ombud.

FN:s kommitté för avskaffande av diskriminering av kvinnor uttryckte 2016 att åklagare och polis generellt har bristande kunskap gällande kvinnors rättigheter.

Straffrihet

Frågan om straffrihet i Uruguay diskuteras huvudsakligen avseende de brott som militären och polisen begick under diktaturen 1973–1985. Drygt 200 uruguayaner, däribland barn, försvann under denna period. Uruguay hade under många år på 70-talet flest politiska fångar per capita i hela världen. Samtliga politiska fångar frigavs i och med att en amnestilag antogs i enlighet med resultatet av en folkomröstning 1989. Amnestilagen har dock även inneburit att brotten mot mänskliga rättigheter under diktaturen endast i undantagsfall har kunnat leda till åtal. De förra diktatorn Gregorio Alvarez 2009 dömdes till 25 års fängelse för mord och brott mot mänskliga rättigheter. Regeringen har skapat en sanningskommission som är ansvarig för den fortsatta utredningen av brotten under diktaturen.

Enligt FN:s kommitté för barnets rättigheter leder bristfälliga utredningar i fall av sexuell exploatering av barn till att straffrihet generellt råder för dessa brott.

Yttrande-, press- och informationsfrihet, inklusive på internet

Konstitutionen föreskriver yttrande- och mediefrihet. En medielag som antogs 2014 förbjuder all form av censur, inblandning och direkt eller indirekt påtryckning av yttranden som framförs i audiovisuell media, förutom internet. Viss kritik riktades mot lagstiftningen då den bland annat föreskriver att tv-bolag måste upplåta fri sändningstid åt politiska partiers valkampanjer. Lagen innehåller också mekanismer som syftar till att förhindra att endast några få stora mediebolag blir alltför dominanta. Den kräver bland annat att 30 procent av nationellt tv-innehåll måste komma från fristående producenter. Högsta domstolen ogiltigförklarade senare några av artiklarna i den nämnda lagen, då de ansågs strida mot konstitutionen.

Regeringen begränsar inte internettillgången. Enligt en studie använder 84 procent av den uruguayanska befolkningen internet.

En särskild offentlighetslag ger medborgarna rätt att begära ut och ta del av alla handlingar och information hos myndigheter, undantaget det som omfattas av sekretess. Lagen ålägger också myndigheter att offentliggöra sin organisation och verksamhetsområden, budget inklusive samt att upprätta regelbundna rapporter. Trots att myndigheterna har anpassat sig till lagstiftningen har de inte aktivt arbetat för att medborgarna de facto ska

utnyttja rätten till information, enligt amerikanska utrikesdepartementets rapport om mänskliga rättigheter för 2015.

I Reportrar utan gränser pressfrihetsindex 2016 innehar Uruguay plats 20 av 180, att jämföra med att landet rankades på plats 26 av 180 år 2014.

Mötes- och föreningsfrihet

Det råder mötes- och föreningsfrihet i Uruguay och detta respekteras generellt även i praktiken.

Religions- och övertygelsefrihet

Konstitutionen föreskriver religionsfrihet och kyrka och stat är åtskilda. Diskriminering utifrån religionstillhörighet är förbjuden.

V. EKONOMISKA, SOCIALA OCH KULTURELLA RÄTTIGHETER

Rätten till arbete, rättvisa arbetsvillkor och relaterade frågor

Uruguay har ratificerat Internationella arbetsorganisationens (ILO) åtta centrala konventioner. Fackorganisationer är välorganiserade och politiskt inflytelserika. Arbetare har rätt att gå med i fackföreningar och organisationer. Den största fackliga centralorganisationen är Plenario Intersindical de Trabajadores – Confederación Nacional de Trabajadores (PIT-CNT). Staten fastställer en minimilön som justeras en gång om året. För 2016 är minimilönen 11 150 uruguayanska pesos (motsvarande cirka 391 USD per december 2016).

Enligt statistik från det nationella statistikinstitutet INE låg arbetslösheten på cirka 7 procent i oktober 2016. Arbetslösheten är mer utbredd bland kvinnor, närmare 9 procent än bland män (oktober 2016). Antalet arbetsrättsliga klagomål från migrantkvinnor, framförallt från Peru, Dominikanska republiken, Paraguay och Bolivia, rapporteras ha ökat sedan 2013 vilket belyser behovet av åtgärder för att stärka det arbetsrättsliga skyddet av dessa grupper.

Uruguay var år 2012 första landet i världen att ratificera Konventionen om anständiga villkor för hushållsarbetare. Den nationella lagen om skydd för hushållsarbetare innehåller regleringar om arbetstider, mat och levnadsförhållanden för hushållsarbetare. Lagen innefattar även ett skydd för kvinnors hushållsarbete som avslutas till följd av graviditet.

Afro-uruguayaner rapporteras möta diskriminering på arbetsmarknaden.

Regelverk gällande företagens sociala ansvar (CSR) bedöms inte vara särskilt utvecklade i Uruguay. Uruguays regering är i färd med att utreda hur uruguayanska företag självmant arbetar med CSR.

Rätten till bästa uppnåeliga hälsa

Sjukvården är gratis för alla medborgare, men den offentliga sjukvården är i vissa avseenden bristfällig, i synnerhet på landsbygden. Den förväntade medellivslängden är 77 år, 81 år för kvinnor och 74 år för män.

Barnadödligheten rapporteras ha gått ner de senaste åren. Enligt statistik från hälsoministeriet var den cirka 7 per 1 000 år 2015. Motsvarande siffra år 2004 var cirka 13. Enligt statistik från hälsoministeriet från 2016 beräknas 12 000 personer i Uruguay ha hiv, varav 10 000 känner till att de bär på sjukdomen.

Årnjutandet av de sexuella och reproduktiva rättigheterna kan beskrivas som goda. Uruguay utmärker sig som ett progressivt land i detta avseende. Information ges till allmänheten om dessa rättigheter. Sedan 2013 bistår sjukvården allmänheten med olika former av assisterad befruktning. Abort är tillåtet de första 12 veckorna av graviditeten och fram till vecka 14 i fall av våldtäkt. Sjukvårdspersonal har dock rätt att vägra att utföra abort av samvetsskäl, vilket nyttjas av 30 procent och försvårar tillgången till abort. Enligt en rapport framtagen av ett stort antal organisationer från civila samhället möts kvinnor som vänder sig till sjukvården för att göra abort därtill av hinder som exempelvis bristande tillgång till information. Det relativt stora antalet tonårsgraviditeter i landet beskrivs som ett problem.

Rätten till utbildning

Utbildningsväsendet är välutvecklat och 98 procent av den vuxna befolkningen beräknas vara läs- och skrivkunnig. Grundskolan är obligatorisk, och alla barn har rätt till kostnadsfri skolgång. Nästan samtliga barn avslutar grundskolan, men många hoppar av skolan under gymnasienivå. Enligt statistik från EU var 2013 närmare 18 procent av alla unga antingen arbetslösa eller gick inte i skolan. Antalet avhopp är generellt större på landsbygden än i städerna. Uruguay har enligt flertalet organisationer från civila samhället inte vidtagit tillräckliga åtgärder för att reducera antalet afro-uruguayanska tonårsflickor som hoppar av skolan. Utbildningsnivån är högre bland kvinnor än bland män.

Det statliga utbildningsprogrammet Plan Ceibal syftar till att jämna ut de digitala kunskapsklyftorna bland skolbarn, genom att exempelvis förse skolbarn och lärare med bärbara datorer. Programmet syftar till att bidra till en mer jämlik tillgång till information. Det har haft begränsade resultat till exempel på grund av att tillgången till wi-fi är lägre på landsbygden än i städerna.

Rätten till en tillfredsställande levnadsstandard

I UNDP:s index över mänsklig utveckling rankades Uruguay på plats 52 av 188 år 2015 och som ett land med hög mänsklig utveckling. Andelen invånare som lever under fattigdomsgränsen bedöms av Världsbanken ha sjunkit från cirka 32 procent 2006 till knappt 10 procent 2015. Enligt det nationella statistikinstitutet levde 0,3 procent av befolkningen i extrem fattigdom 2015, jämfört med cirka 5 procent 2004. Fattigdomen är särskilt utbredd i den afro-uruguayanska befolkningen. Enligt Unicef levde cirka 32 procent av afro-uruguayanska barn i fattigdom år 2015 vilket är en stor förbättring jämfört med 69 procent år 2006. Motsvarande siffror hos barn som inte tillhör den afro-uruguayanska minoriteten var 16 procent (2015) respektive 48 procent (2006).

Enligt Uruguays bostadsräkning från 2011 beräknas drygt 165 000 uruguayaner bo i slumliknande kåkstäder, främst utanför huvudstaden Montevideo. I mer än 80 procent av kåkstäderna finns tillgång till rent vatten, tack vare att offentliga vattenledningar har installerats. Det finns även i regel tillgång till el, om än genom olagliga kopplingar till elnätet. 80 procent av bostäderna har avloppssystem.

VI. RÄTTEN ATT INTE UTSÄTTAS FÖR DISKRIMINERING

Kvinnors åtnjutande av mänskliga rättigheter

Kvinnor har enligt lagstiftning samma rättigheter som män. Utbildningsnivån är generellt högre bland kvinnor än bland män, men kvinnor tjänar trots detta mindre. Löneskillnaderna är som störst mellan män och kvinnor med hög akademisk nivå. År 2011 infördes ett förbud mot att arbetsgivare får kräva ett negativt graviditetstest som krav för en anställning. Kvinnor har lagstadgad rätt till ledighet i samband med födsel och för amning.

Kvinnor är underrepresenterade i politiken trots lagen om kvotering från 2009 som stipulerar att minst en av tre kandidater på partiernas parlamentsvalslistor ska vara kvinnor. Enbart drygt 16 procent av de invalda i det nationella parlamentet 2016 var kvinnor.

Våld mot kvinnor är ett allvarligt problem i landet. Uruguay uppges vara ett av de länder i Latinamerika där flest antal kvinnor per capita mördas av sin partner eller ex-partner. Enligt rapportering från FN har sju av tio kvinnor i Uruguay utsatts för våld. Hälften av alla kvinnor har utsatts för våld i hemmet. Våld mot kvinnor är förbjudet enligt nationell lagstiftning, inklusive fysisk, psykologisk och sexuellt våld. Våldtäkt är också förbjudet, inklusive övergrepp som utförts av en partner. Organisationer rapporterar att kvinnor som anmäler att de utsatts för våld i hemmet ofta får genomgå en svår och frustrerande rättsprocess. De rapporterar även om brister gällande utredningar av fall av våldtäkt. Få brott klaras upp. Av de över 30 fall av våldtäkt som rapporteras varje år har 7 förövare åtalats för våldtäkt och 35 för våldtäktsförsök. Nationella enskilda organisationer ifrågasätter att offrets roll tas i beaktande i våldtäktsutredningar.

Särskilda familjedomstolar har inrättats för att behandla bland annat våldsbrott mot kvinnor. FN:s kommitté för avskaffande av diskriminering av kvinnor uppmanade Uruguay i samband med sin granskning 2016 att skynda på en reform av strafflagstiftningen för att inkludera ett stärkt skydd för kvinnor mot våld. Den påpekade att processerna i familjedomstolarna är långa och komplexa och att kvinnorna i regel har begränsad möjlighet till rättshjälp. Kommittén uttryckte vidare oro över att vissa typer av övergrepp inte får juridiskt erkännande och patriarkala inslag i strafflagstiftningen.

Barnets rättigheter

Fattigdomen är ett av de största hoten mot barnets åtnjutande av mänskliga rättigheter i Uruguay. Unicef rapporterar att antalet barn som lider av fattigdom minskade avsevärt mellan 2006 och 2014. Enligt Unicef levde cirka 32 procent av afro-uruguayanska barn i fattigdom år 2015 vilket är en stor förbättring jämfört med 69 procent år 2006. Motsvarande siffror hos barn som inte tillhör den afro-uruguayanska minoriteten var 16 procent (2015) respektive 48 procent (2006). Det nationella statistikinstitutet INE rapporterar att barn under sex års ålder är överrepresenterade i den delen av befolkningen som lever i extrem fattigdom.

FN:s kommitté för barnets rättigheter uttryckte oro över bristande resurser, såväl ekonomiska som personalresurser, inom den nationella institutionen för mänskliga rättigheter och ombudsmannen för barnets rättigheter. Kommittén bedömde att jurister och domare hade bristande kunskaper om Barnkonventionen, vilket lett till tolkningar av nationella lagar som går emot Barnkonventionen och dess tilläggsprotokoll. Kommittén har även uttryckt oro över att principen om barnets bästa inte genomsyrar rättstillämpningen. Kritik har framförts mot att barn och ungdomar som gripits av polis eller omhändertagits av myndigheter utsatts för våld, tortyr och bristande omvårdnad. Förhållandena på anläggningarna varit har undermåliga och överbelagda och kontrollmekanismer för att skydda barnen och ungdomarna från kränkningar har saknats.

All form av fysiskt våld mot barn är förbjuden i Uruguay. Trots detta utsätts flickor och pojkar för våld och kränkande behandling. Enligt statistik från Unicef har cirka 25 procent av barn mellan 2 och 14 års ålder utsatts för någon form av fysiskt våld som disciplinärt straff i hemmet. Det rapporteras från bland annat FN:s kommitté för barnets rättigheter att polisen och rättssystemet använder övervåld mot pojkar och flickor i konflikt med lagen. År 2014 hölls en folkomröstning om ett förslag om att sänka straffbarhetsåldern från 18 till 16 år, men det gick inte igenom. Unga kan från 13 års ålder dömas till motsvarande slutna ungdomsvård i upp till fem års tid, men kan däremot inte få ett straff i formell mening, såsom fängelse.

Minimiåldern för äktenskap är 18 år, men med föräldrars samtycke får flickor gifta sig vid 12 års ålder och pojkar vid 14 års ålder. Enligt Unicef gifter sig 15 procent av uruguayanska kvinnor innan 18 års ålder.

Sexuell exploatering och barnpornografi är förbjudet enligt lag, men förekommer. Den nationella kommittén mot sexuell exploatering av barn och ungdomar (CONAPEES) meddelade i början av december 2016 att de ditintills hade registrerat 285 fall av sexuell exploatering av barn under året. FN:s kommitté för barnets rättigheter har uppmärksammat att regeringen har vidtagit åtgärder för att väcka medvetenhet kring sexuell exploatering men uttryckt oro över att dessa fall inte utreds tillräckligt effektivt och att straffriheten är stor för dessa brott. Tillgången till stödfunktioner för barn utsatta för exploatering uppges variera kraftigt inom landet.

Det nationella socialpolitiska rådet presenterade under 2016 den nationella planen för barns och ungdomars rättigheter 2016–2020. En av åtgärderna inom ramen för planen är att möjliggöra anmälan av brott mot barn via internet.

Rättigheter för personer som tillhör nationella, etniska, språkliga och religiösa minoriteter samt urfolk

Uruguays antidiskrimineringslag anger att det ligger i statens intresse att bekämpa rasism, främlingsfientlighet och diskriminering. Den afro-uruguayanska minoriteten, liksom urfolksgrupper, är i högre grad än övriga delen av befolkningen drabbad av fattigdom. Dessa grupper, och i synnerhet afro-uruguayanska kvinnor, rapporteras möta ekonomisk och social orättvisa samt begränsad tillgång till rättskipning i vissa avseenden. Initiativ och lagar har antagits med syfte att förbättra situationen, men implementeringen har gått långsamt. FN:s kommitté för avskaffande av diskriminering av kvinnor uppmanade 2016 Uruguay att vidta åtgärder för att öka medvetenheten i landet om diskrimineringen mot kvinnor med afrikanskt ursprung. Lagen om främjande av afro-uruguayansers deltagande avseende utbildning och arbetsmarknad syftar till att bidra till att ”reparera effekterna av den historiska diskrimineringen” som den afro-uruguayanska gruppen fallit offer för. År 2011 uppmanade FN:s kommitté för avskaffande av rasdiskriminering myndigheterna att stärka möjligheterna för urfolk och för den afro-uruguayanska minoriteten att kunna tillvarata sina rättigheter i praktiken och att öka representationen från dessa grupper inom viktiga befattningar i samhället. Uruguay har inte ratificerat ILO-konventionen om urfolks rättigheter (169).

Diskriminering på grund av sexuell läggning eller könsidentitet

Uruguay har benämnts som ett av de mest progressiva länderna i världen avseende HBTQ-personers rättigheter. World Economic Forum rapporterade 2015 om en Gallupundersökning där 79 procent av de tillfrågade HBTQ-personerna i Uruguay uppgav att platsen de levde på var en ”bra plats” för HBTQ-personer.

Diskriminering på grund av sexuell läggning eller könsidentitet är förbjudet enligt strafflagstiftningen och transpersoner har enligt lag rätt att byta namn och juridisk könstillhörighet på officiella dokument. Samkönade äktenskap legaliserades 2013. Samkönad adoption är tillåten. I regeringens lagförslag som syftar till att motverka våldet mot kvinnor som presenterades under

2016 omnämns uttryckligen att skyddet mot våld mot kvinnor omfattar transkvinnor samt kvinnor av olika sexuella läggningar. President Vázquez har uttalat en intention att stärka anti-diskrimineringspolicyn för HBTQ-personer. Diskriminering förekommer trots detta. Transpersoner utsätts för systematisk diskriminering avseende tillgång till sjukvård, rättskipning, utbildning, arbete och politiskt deltagande. Det finns även enstaka fall där transpersoner mördats.

Flyktingars och migranternas rättigheter

Från att tidigare ha varit ett land varifrån människor har flytt är Uruguay numera att betrakta som ett mottagarland för flyktingar och för återvändande medborgare som tidigare flytt landet.

Enligt UNHCR finns strax över 200 flyktingar och asylsökande i Uruguay från Latinamerika, Afrika, Asien och Europa. Uruguay har tagit emot ett litet antal syriska familjer och regeringen har meddelat att de vill utöka det särskilda programmet för mottagande av syriska flyktingar. Migrantkvinnor har svårigheter att hitta arbete och ges bristfällig sjukvård. Denna utsatthet leder i flera fall till att dessa kvinnor faller offer för människohandel.

År 2008 infördes en ny migrationslag. FN:s kommitté för migranter och deras familjer uppmärksammade dock 2014 avsaknaden av ett förbud mot diskriminering av migranter, givet att migranter i Uruguay de facto utsätts för olika former av diskriminering, exempelvis på arbetsmarknaden. Kommittén uppmanade också Uruguay att utveckla möjligheterna för migranter i landet att få tillgång till ett mer effektivt rättsmedel, för att på så sätt kunna tillvarata sina rättigheter.

I juli 2015 aviserade Uruguay i samråd med Internationella migrationsorganisationen (IOM) en rad åtgärder för att utveckla migrationsregelverken i landet, bland annat att utveckla medvetenheten kring problem med trafficking och människosmuggling bland flyktingar.

Rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Det nationella programmet för personer med funktionsnedsättning grundades 2007. Det nationella statistikinstitutets folkräkning från 2011 inkluderade för första gången statistik om personer med funktionsnedsättning. Folkräkningen visade att cirka 15 procent av befolkningen i Uruguay beräknas ha någon form av funktionsnedsättning.

Alla barn har rätt till skolgång, men många skolor rapporteras sakna de resurser som krävs, exempelvis resurser för syntolkning och åtgärder för att säkerställa fysisk tillgänglighet för flickor och pojkar med funktionsnedsättning.

Lagen om skydd för personer med funktionsnedsättning från 2010 har av FN:s kommitté för konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning beskrivits som ett viktigt steg. Kommittén uppmärksammande dock under 2016 att det till exempel finns brister gällande tillgängligheten av kollektivtrafik för personer med funktionsnedsättning. Vissa nationella lagar är inte i konformitet med konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Synskada är en av de vanligaste formerna av funktionsnedsättning i Uruguay. Regeringen meddelade under 2016 att de påbörjat arbetet med att förenkla skolbarns tillgång till synundersökning och glasögon.

Ratifikationsläget avseende centrala konventioner om mänskliga rättigheter

Konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter, *International Covenant on Civil and Political Rights (ICCPR)* ratificerades år 1970. Det fakultativa protokollet om enskild klagorätt och det fakultativa protokollet om avskaffandet av dödsstraffet ratificerades år 1970 respektive år 1993.

Konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter, *International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights (ICESCR)* ratificerades år 1970. Det fakultativa protokollet om enskild klagorätt ratificerades 2013.

Konventionen om avskaffandet av alla former av rasdiskriminering, *International Convention on the Elimination of all forms of Racial Discrimination (ICERD)* ratificerades år 1968.

Konventionen om avskaffandet av alla former av diskriminering mot kvinnor, *Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women (CEDAW)* ratificerades år 1981. Det fakultativa protokollet om enskild klagorätt ratificerades år 2001.

Konventionen mot tortyr, *Convention Against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CAT)* ratificerades år 1986. Det fakultativa protokollet om förebyggande av tortyr ratificerades år 2005.

Konventionen om barnets rättigheter, *Convention on the Rights of the Child (CRC)* ratificerades år 1990. Det tillhörande protokollet om barns indragning i väpnade konflikter och det tillhörande protokollet om handel med barn, barnprostitution och barnpornografi ratificerades båda år 2003.

Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, *Convention on the Rights of Persons with Disabilities (CRPD)* ratificerades år 2009.

Konventionen mot påtvingade försvinnanden, *International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearances (ICED)* ratificerades år 2009.

Flyktingkonventionen, *Convention Relating to the Status of Refugees (Refugee Convention)* och det tillhörande protokollet ratificerades år 1970.

Romstadgan för internationella brottmålsdomstolen, *Rome Statute of the International Criminal Court (ICC)* ratificerades år 2002.

Regionala instrument

Amerikanska konventionen om mänskliga rättigheter, *American Convention on Human Rights (ACHR)*, ratificerades år 1985. Tilläggsprotokollet om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter ratificerades år 1995. Tilläggsprotokollet om avskaffandet av dödsstraffet ratificerades år 1994.

Erkännande av Interamerikanska domstolens (*IACHR*) jurisdiktion, accepterades år 1985.

Interamerikanska konventionen för förebyggande och bestraffning av tortyr, *Inter-American Convention to Prevent and Punish Torture*, ratificerades år 1992.

I den universella granskningsmekanismen (UPR) vid FN:s råd för mänskliga rättigheter gav Sverige rekommendationer till Uruguay som bland annat berörde förhållandena i landets fängelser och sexuellt utnyttjande av barn.